

ЕКСПЕРТНІ ВИСНОВКИ

акредитаційної експертизи підготовки бакалаврів за напрямом 6.020303 «Філологія», спеціалістів за спеціальністю 7.02030304 «Переклад», магістрів за спеціальністю 8.02030304 «Переклад» та перепідготовки спеціалістів зі спеціальності 7.02030304 «Переклад» в приватному вищому навчальному закладі Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія»

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 09.08.2001 р. № 978 «Про затвердження Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах» (зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 1124 від 31.10.2001 р., № 801 від 15.08.2012 р., № 692 від 18.09.2013 р., № 507 від 27.05.2014 р.) та відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 16.02.2016 р. за № 234-л чергову акредитаційну експертизу проводила експертна комісія у складі:

Голова комісії:

**Ніконова
Віра Григорівна**

– доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри англійської філології і
перекладу Київського національного
лінгвістичного університету

Члени комісії:

**Морозова
Ірина Борисівна**

– доктор філологічних наук, професор
кафедри граматики англійської мови
Одеського національного університету
імені І.І. Мечникова

**Славова
Людмила Леонардівна**

– доктор філологічних наук, доцент,
кафедри теорії та практики перекладу з
англійської мови Київського
національного університету імені Тараса
Шевченка

Експертна комісія розглянула подані матеріали та провела перевірку на місці діяльності Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія» щодо підготовки бакалаврів за напрямом 6.020303 «Філологія», спеціалістів за спеціальністю 7.02030304 «Переклад», магістрів за спеціальністю 8.02030304 «Переклад» та перепідготовки спеціалістів зі спеціальності 7.02030304 «Переклад», встановила таке:

Голова експертної комісії

В.Г. Ніконова

І. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ХАРКІВСЬКОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «НАРОДНА УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ» ТА СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПЕРЕКЛАД»

Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія» засновано в 1991 році. У липні того ж року навчальний заклад було зареєстровано Харківським облвиконкомом. У квітні 1993 року, відповідно до вимог нових нормативних документів і зокрема Закону України «Про об'єднання громадян», громадську організацію «Народна українська академія» було перереєстровано на товариство з обмеженою відповідальністю Харківський гуманітарний інститут зі збереженням номінальної назви «Народна українська академія», а у 2002 році ХГІ «НУА» отримав статус вищого закладу освіти IV рівня і статус університету.

Підготовка студентів у ХГІ «НУА» велася спочатку за трьома напрямками:

0602 Економіка та управління виробництвом;

0716 Організація виробництва;

0222 Прикладна лінгвістика.

Згодом, у 1993 році, було ліцензовано четвертий напрям: 0202 Прикладна соціологія.

Саме це було зафіксовано в ліцензії, наданій Міністерством освіти України за № 210090 від 9 вересня 1995 р. (відповідно до рішення МАК 23 червня 1993 р., протокол № 13/2, відповідно до рішення МАК від 13 жовтня 1995 р., протокол № 20 (наказ Міносвіти України від 10 листопада 1995 р. № 310) та підтверджено нострифікацією, прийнятою МАК МО України від 19 жовтня 1995 р.

Важливою віхою в історії навчального закладу став його перехід до нових приміщень по вул. Лермонтовській, 27. З 1994/95 навчального року всі підрозділи інституту розташовано під одним дахом, обладнано комп'ютерні класи, спортивні та актовий зали, їдальню, три буфети, кафе, сучасні лінгафонні кабінети та автоматизовану бібліотеку. Навчальну бібліотеку ХГІ «НУА» в 1996 році реорганізовано в Центр науково-гуманітарної інформації, який призначено для комплексного забезпечення навчально-виховного та науково-дослідного процесів Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія» та дистанційного обслуговування зовнішніх споживачів інформації через мережу Інтернет.

В 2005 р. було одержано дозвіл на прийом до аспірантури за спеціальністю 10.02.04 – Германські мови (наказ № 251 від 26.04.2005 р.).

У 1997 р. рішенням Міністерства освіти України (наказ № 39 від 13.02.1997 р.) ХГІ «НУА» було затверджено як експериментальний майданчик щодо розробки концептуальних засад і моделі безперервної гуманітарної освіти. Цей статус продовжено наказом Міністерства освіти і науки України № 584 від 16.10.2002 р. «Про продовження педагогічного експерименту щодо відпрацювання модуля безперервної інноваційної

гуманітарної освіти та виховання в ХГІ «НУА», наказом МОН України № 382 від 14.05.2007 р. «Про продовження педагогічного експерименту з відпрацювання інноваційної моделі безперервної освіти на базі ХГУ «НУА» та наказом МОН України № 884 від 02.08.2012 р.

У 1999 р. ХГІ «НУА» за рішенням ДАК України (протокол № 19) отримав право на підготовку магістрів за базовими спеціальностями. Це право було підтверджено рішенням ДАК України від 21.06.2005 р. (протокол № 56) та від 25.05.2011 р. (протокол № 87).

Наказом № 99 МОН України від 30.09.2002 р. ХГІ «НУА» перейменовано в Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія». 11 липня 2014 р. отримано ліцензію (серія АЕ № 458707, рішення ДАК від 3 червня 2014 р., протокол № 109) про надання освітніх послуг навчальними закладами, пов'язаними зі здобуттям вищої освіти на рівні кваліфікаційних вимог до бакалавра, спеціаліста, магістра (сертифікат про акредитацію серія РІ-ІV № 2154570 від 13 липня 2012 р.).

Згідно з ліцензією АЕ № 458706 від 11.07.2014 р. ХГУ «НУА» проводить підготовку за денною та заочною формами навчання за трьома галузями знань і трьома напрямками. Підготовка проводиться за трьома ліцензованими спеціальностями, акредитованими за ІV рівнем. За спеціальністю «Переклад» університету надано ліцензії на здійснення освітньої діяльності з ліцензованим обсягом прийому: бакалавр – 90 осіб (денна форма навчання) та 90 осіб (заочна форма навчання); спеціаліст – 65 осіб (денна форма навчання) та 75 осіб (заочна форма навчання); магістр – 25 осіб (денна форма навчання); перепідготовку спеціалістів – 25 осіб (денна форма навчання) та 25 осіб (заочна форма навчання); підвищення кваліфікації за акредитованими напрямками (спеціальностями), підготовку іноземних громадян за акредитованими напрямками (спеціальностями) та підготовку до вступу у вищі навчальні заклади громадян України.

Факультет «Референт-перекладач» готує фахівців для регіонального та загальноукраїнського ринку праці, має авторитет в освітянській галузі та бізнес-середовищі. Загальні показники розвитку Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія» наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Загальні показники розвитку Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія» (станом на 01.10.2015)

№ з/п	Показник	Роки		
		2013	2014	2015
1.	Кількість ліцензованих спеціальностей	3	3	3
2.	Кількість спеціальностей, акредитованих за:			
	II рівнем (напрями)	3	3	3
	III рівнем (спеціальності)	3	3	3

	IV рівнем	3	3	3
3.	Кількість спеціальностей, за якими здійснюється перепідготовка фахівців	3	3	3
4.	Кількість спеціальностей, за якими здійснюється підвищення кваліфікації	3	3	3
5.	Контингент студентів (всього): в т.ч. на денній формі навчання; інші форми навчання (заочна та вечірня форма)	1142 675 389 78	1088 662 346 80	865 533 260 72
6.	Кількість факультетів (відділень)	4	4	4
7.	Кількість підрозділів післядипломної освіти	1	1	1
8.	Кількість вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації, що знаходяться у структурі ВНЗ	–	–	–
9.	Кількість кафедр (предметних комісій)	11	11	10
10.	Кількість науково-дослідних лабораторій	3	3	3
11.	Кількість співробітників (всього) в т.ч. науково-педагогічних наукових	283 101 5	248 87 7	267 89 5
12.	Кількість навчально-виробничих та виробничих підрозділів	–	–	–
13.	Загальна площа територій, га	0,3327	0,3327	0,3327
14.	Загальна/навчальна площа будівель, кв.м	13414/7722	13414/7722	13414/7722
15.	Балансова вартість встановленого обладнання (тис. грн.)	413,0	345,0	506,0
16.	Загальний обсяг державного фінансування тис. грн.	–	–	–
17.	Кількість місць у гуртожитках	142	142	142
18.	Кількість посадових місць у читальних залах	130	130	130

Керівник закладу освіти.

Ректор Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія» – Астахова Катерина Вікторівна – у 1981 році закінчила Харківський державний університет ім. О. М. Горького за спеціальністю «Історія». За багаторічну сумлінну працю, плідну науково-педагогічну діяльність нагороджена знаками МОН України «Відмінник освіти України» (1999 р.), «За наукові досягнення» (2008 р.). Доктор історичних наук (диплом ДН № 002036), професор (атестат ПР № 001299), що повністю відповідає вимогам до керівництва ВНЗ III–IV рівнів акредитації.

В університеті навчається 865 студентів (в т.ч. 533 за денною формою навчання, 260 за заочною формою та 72 студенти за перепідготовкою спеціалістів). З них за спеціальністю «Переклад» навчається 457 студентів

(в т.ч. 309 за денною формою навчання, 95 за заочною формою та 53 слухача факультету післядипломної освіти).

Комплексне забезпечення навчально-виховного та науково-дослідного процесів підготовки бакалаврів за напрямом 6.020303 «Філологія», спеціалістів за спеціальністю 7.02030304 «Переклад», магістрів за спеціальністю 8.02030304 «Переклад» та перепідготовки спеціалістів зі спеціальності 7.02030304 «Переклад» забезпечують вісім кафедр (кафедра теорії та практики перекладу, кафедра германської та романської філології, кафедра українознавства, кафедра філософії та гуманітарних дисциплін, кафедра інформаційних технологій та математики, кафедра фізичного виховання та спорту, кафедра економічної теорії та права, кафедра соціології), три науково-дослідні лабораторії, Центр науково-гуманітарної інформації, що налічує 983 244 примірника документів (у тому числі – 165 404 друкованих видань). Навчальний процес забезпечують 9 докторів наук, професорів, 43 кандидата наук, доцента.

Аудиторні заняття проходять у сучасних навчальних корпусах загальною площею 13414 м². На території навчального закладу функціонують спортивні та актовий зали, зал тренажерів і гімнастичний зал, спортмайданчик, їдальня, три кафе, буфет.

Значну роль у функціонуванні НУА та факультету «Референт-перекладач», що забезпечує підготовку бакалаврів за напрямом 6.020303 «Філологія», спеціалістів за спеціальністю 7.02030304 «Переклад», магістрів за спеціальністю 8.02030304 «Переклад» та перепідготовку спеціалістів зі спеціальності 7.02030304 «Переклад», відіграє лабораторія планування кар'єри (створена в 1996 році), яка займається організацією виробничих практик, працевлаштуванням випускників та їх подальшою адаптацією на робочому місці. Завдяки її діяльності проблеми працевлаштування та моніторингу кар'єрного зростання випускників вирішуються досить ефективно: 65–70% фахівців перше робоче місце отримують за допомогою навчального закладу. Випускники факультету «Референт-перекладач» працюють на таких підприємствах, як АТ «Філіп Морріс Україна», ТОВ «Видавництво «Фоліо», ІТ-компанії «TEAM», «Zone 3000», «Gameloft», «Acceptic»; ЗАО «ТД Ірбіс», ЗАО «Іньюрполіс», в туристичних компаніях «Астравел», «Елітний туризм», в Харківській торгово-промисловій палаті, в ТОВ «Харків Палас», у школах іноземних мов «Enjoy», «iLingua», «Elsol»; «Reikartz Hotel Group», в установах міських та обласних органів влади та інші.

З 1998 року в університеті функціонує аспірантура (усього навчається 48 аспірантів); 10 науковців працюють над докторськими дослідженнями. Серед загальної кількості аспірантів 7 дисертаційних робіт готується з філології.

У ХГУ «НУА» працює видавництво, функціонує багатотиражна газета «Академія», щорічно публікуються «Вчені записки» ХГУ «НУА», які визнані

фаховими за філологічним, економічним, соціологічним та філософським напрямками.

Університет має потужну комп'ютерну базу (238 ПК), вільний доступ до мережі Інтернет, 10 мультимедійних класів. Усі ці можливості є в розпорядженні студентів, які навчаються за спеціальністю «Переклад».

Концепція освітньої діяльності Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія», що затверджена ректором, містить обґрунтування доцільності функціонування університету в системі вищої освіти, визначення його місії, соціальних функцій, основні показники та напрями роботи, зокрема в галузі «Гуманітарні науки» професійного спрямування «Переклад», а також стратегічну мету й цілі розвитку ХГУ «НУА» з переліком заходів забезпечення якісного навчального процесу, науково-дослідної роботи, соціального розвитку. Концепцію затверджено Вченою радою університету 03.10.2011 р., протокол № 3, що відповідає умовам чергової акредитації.

Підготовку бакалаврів, спеціалістів та магістрів зі спеціальності, що акредитується, забезпечують 8 кафедр, загальні дані про склад яких наведено в табл. 2. Кількісний та якісний склад викладачів, рівень їхньої кваліфікації, педагогічний стаж та інші показники відповідають існуючим вимогам.

Випускова кафедра теорії та практики перекладу функціонує з 2006 року, відповідає всім вимогам, що висуваються МОН України до інституції, що забезпечує підготовку бакалаврів, спеціалістів, магістрів (табл. 2).

Комісією було перевірено такі документи Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія»: статут, довідка про включення до єдиного державного реєстру підприємств та організацій України, ліцензія на надання освітніх послуг навчальним закладом, сертифікат про акредитацію навчального закладу за статусом вищого закладу освіти (IV рівня), додаток до сертифікату про акредитацію, концепція розвитку, матеріали статистичної звітності. Усі зазначені документи відповідають державним стандартам.

**СКЛАД КАФЕДР І ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОФЕСОРСЬКО-ВИКЛАДАЦЬКОГО СКЛАДУ,
ЩО ПРАЦЮЮТЬ НА СПЕЦІАЛЬНОСТІ, ЯКА АКРЕДИТУЄТЬСЯ**

№ п/п	Назва кафедри (предметної комісії)	Професорсько-викладацький склад, осіб	З них працюють						
			Разом, осіб/%	На постійній основі			Сумісники		
				У тому числі			У тому числі		
				Доктори наук, професори, осіб/%	Канд. наук, доценти, осіб/%	Без наукових ступенів і вчених звань, осіб/%	Разом, осіб/%	Доктори наук, професори, осіб/%	Канд. наук, доценти, осіб/%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Філософії та гуманітарних дисциплін	6	5/83	2/33	3/50	–	1/17	–	1/17
2.	Інформаційних технологій та математики	6	6/100	–	6/100	–	–	–	–
3.	Українознавства	5	5/100	–	4/80	1/20	–	–	–
4.	Фізичного виховання та спорту	5	5/100	–	1/20	4/80	–	–	–
5.	Економічної теорії та права	7	4/57	–	3/43	1/14	3/43	1/14	2/29
6.	Соціології	14	11/79	3/21	8/57	–	3/21	–	3/21
7.	Германської та романської філології	14	12/86	–	4/29	8/57	2/14	1/7	1/7
8.	Теорії та практики перекладу	12	9/75	2/17	4/33	3/25	3/25	–	3/75
	ВСЬОГО	69	57/83	7/10	33/48	17/25	12/17	2/3	10/14

За своїм кадровим, науково-методичним і матеріально-технічним забезпеченням університет і спеціальність повністю відповідають стандартам, що пред'являються МОН України щодо підготовки бакалаврів за напрямом 6.020303 «Філологія», спеціалістів за спеціальністю 7.02030304 «Переклад», магістрів за спеціальністю 8.02030304 «Переклад» та перепідготовки спеціалістів зі спеціальності 7.02030304 «Переклад».

2. ФОРМУВАННЯ КОНТИНГЕНТУ СТУДЕНТІВ

Навчальний заклад, у межах якого здійснюється підготовка зі спеціальності «Переклад», створено у 1991 році. Функціонує він у Харківському вузівському регіоні, де існує близько 40 навчальних закладів III-IV рівнів акредитації, саме тому алгоритму й якості формування студентського контингенту приділяється значна увага.

Організаційно всю діяльність, спрямовану на профорієнтаційну підготовку, забезпечує Центр довузівської підготовки та приймальна комісія. Слід відзначити, що до цих напрямків діяльності залучаються практично всі структурні підрозділи, які функціонують у ХГУ «НУА». Форми й методи їх діяльності різні і залежать від специфіки роботи того чи іншого підрозділу. У планах роботи кожного з них є розділ «Участь у профорієнтаційній роботі». Існують щомісячні загальноуніверситетські та факультетські плани, відповідно до яких будується цей напрям діяльності. Серед тих форм, які використовує ВНЗ, є традиційні: угоди із загальноосвітніми школами про співробітництво, відвідування класних та батьківських зборів, організація екскурсій до ХГУ «НУА» учнів базових шкіл, дні відкритих дверей тощо. Водночас, мають місце й ті форми, що не завжди використовуються в практиці інших ВНЗ. Це, наприклад, учнівські турніри з права, економіки та іноземних мов, школа лідерства для старшокласників, керівництво підготовкою науково-дослідних робіт школярів, які готуються в межах Малої академії наук, робота лекторію з проблем освіти, участь у «пікніках науки», «ночі науки» для школярів тощо.

На формування контингенту студентів працює модель неперервної освіти, що реалізується на рівнях дошкільної, шкільної, вищої (зокрема додаткової освіти/спеціальності за вибором студентів), післядипломної освіти та аспірантури.

У профорієнтаційних цілях реалізується проект «Медаліст» (суть якого полягає у встановленні безпосередніх контактів з усіма кандидатами на отримання медалі у поточному навчальному році); до навчання на пільгових умовах залучаються не лише володарі медалей і дипломів з відзнакою (для випускників ВНЗ I-II рівнів акредитації), а й переможці олімпіад і турнірів з предметів, що є фаховими для ХГУ «НУА».

Набір на перший курс за напрямом підготовки «Переклад» має такі основні складові: випускники Центру довузівської підготовки; спеціалізованої

випускники економіко-правової школи, що входить до складу НУА (близько 21-25% від випуску школи вступає до ХГУ «НУА»); першокурсники, які вступають до університету під час активної вступної кампанії. Профорієнтаційну роботу з набору на цей напрям підготовки спрямовано на залучення до навчання професійно-орієнтованої молоді, яка протягом року бере участь у Школі лідерства, професійно-діагностичних тренінгах, проєкті «Медаліст». Як результат, у наборі кожного року є певний відсоток медалістів.

Значну роль у формуванні контингенту студентів відіграє модель підтримки зв'язків з випускниками різних освітніх рівнів, що сприяє приходу до НУА їх дітей.

Зниження чисельності контингенту студентів на рівні бакалаврату в 2015 році можна пояснити загальною демографічною ситуацією; економічною кризою, що відбилася на платоспроможності сімей потенційних студентів; значним збільшенням можливостей отримання освіти за кордоном; системою прийому абітурієнтів, що надає суттєві переваги ВНЗ з навчанням за кошти держбюджету. Проте ця ситуація компенсується при формуванні контингенту на рівні «магістр».

Завдяки системній та якісній роботі зі студентським контингентом протягом бакалаврської підготовки університет щорічно має конкурс щодо вступу на навчання до магістратури, який сягає 1,1 – 1,5 заяви на одне місце на денну форму навчання.

Динаміку розвитку студентського контингенту наведено в табл. 3–5.

Формування контингенту Центру післядипломної освіти відбувається шляхом залучення до навчання випускників НУА інших спеціальностей та спеціалістів підприємств міста. Динаміку розвитку студентського контингенту наведено в табл. 6.

Таблиця 3

**ДИНАМІКА ФОРМУВАННЯ КОНТИНГЕНТУ СТУДЕНТІВ
за напрямом підготовки 6.020303 «Філологія»**

№ п/п	Назва показника	Роки					
		2013 рік		2014 рік		2015 рік	
		денна	заочна	денна	заочна	денна	заочна
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Ліцензований обсяг прийому	90	90	90	90	90	90
2.	Прийнято на перший курс	73	20	72	10	45	9
3.	Подано заяв на 1 ліцензійне місце	3,1	0,2	2,2	0,2	1,6	0,1

ДИНАМІКА ФОРМУВАННЯ КОНТИНГЕНТУ СТУДЕНТІВ
за спеціальністю 7.02030304 «Переклад»

№ п/п	Назва показника	Роки					
		2013 рік		2014 рік		2015 рік	
		денна	заочна	денна	заочна	денна	заочна
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Ліцензований обсяг прийому	70	75	65	75	65	75
2.	Прийнято	38	19	23	14	4	9
3.	Подано заяв на 1 ліцензійне місце	0,7	0,4	0,4	0,2	0,1	0,1

Таблиця 5

ДИНАМІКА ФОРМУВАННЯ КОНТИНГЕНТУ СТУДЕНТІВ
за спеціальністю 8.02030304 «Переклад»

№ п/п	Назва показника	Роки					
		2013 рік		2014 рік		2015 рік	
		денна	заочна	денна	заочна	денна	заочна
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Ліцензований обсяг прийому	20	-	25	-	25	-
2.	Прийнято	20	-	24	-	23	-
3.	Подано заяв на 1 ліцензійне місце	1,5	-	1,1	-	1,1	-

Таблиця 6

ДИНАМІКА ФОРМУВАННЯ КОНТИНГЕНТУ СТУДЕНТІВ
перепідготовки спеціалістів за спеціальністю 7.02030304 «Переклад»

№ п/п	Назва показника	Роки					
		2013 рік		2014 рік		2015 рік	
		денна	заочна	денна	заочна	денна	заочна
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Ліцензований обсяг прийому	25	25	25	25	25	25
2.	Прийнято	20	3	20	9	20	4
3.	Подано заяв на 1 ліцензійне місце	1,1	0,1	1,0	0,4	1,0	0,2

Загалом система профорієнтаційної роботи дозволяє мати якісний контингент студентів, які мотивовані на навчання саме в ХГУ «НУА» та приймають ті правила корпоративної культури, що існують у навчальному закладі.

Запровадження у 2008 році зовнішнього незалежного оцінювання суттєво систему формування контингенту не змінило. Крім стаціонарних форм підготовки до якісного навчання у ВНЗ, додалися тренінгові заняття, спрямовані виключно на підготовку до успішного проходження ЗНО.

Експертна комісія відзначає, що кількісний склад студентського контингенту за рівнем вищої освіти «бакалавр» та освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст», зокрема на заочній формі навчання, значно нижчий за встановлений ліцензійний обсяг у поточному, 2015-2016 навчальному році.

3. ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

При розробці цілей освітньої та професійної підготовки, змісту освіти, місця фахівця в структурі господарства держави, вимог до його компетентності, ХГУ «НУА» керуються галузевими стандартами вищої освіти України: освітньо-кваліфікаційною характеристикою та освітньо-професійною програмою підготовки бакалавра, спеціаліста та магістра напряму «Філологія»/спеціальності «Переклад» та розробленими навчальним закладом освітньо-кваліфікаційними характеристиками (ОКХ) і освітньо-професійними програмами (ОПП) (обговорені та ухвалені Вченою радою ХГУ «НУА» від 25.05.2015 р.) для набору 2015 року.

Крім цього, за напрямом підготовки «Філологія»/спеціальністю «Переклад» (на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2006 р. № 1719) з урахуванням вимог наказу Міністерства освіти і науки України № 642 від 09.07.2009 р. «Про організацію вивчення гуманітарних дисциплін за вільним вибором студента» та наказу Міністерства освіти і науки України № 47 від 26.01.2015 р. «Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік» в ХГУ «НУА» розроблено навчальні плани та робочі навчальні плани на 2015/16 навчальний рік та ухвалені Вченою радою ХГУ «НУА» від 22.06.2015 р. та 28.09.2015 р. Всі навчальні дисципліни, які включені до навчального плану, повністю забезпечено програмами та робочими програмами навчальних дисциплін у відповідності з рекомендаціями МОН України про порядок підготовки та проведення процедури акредитації у вищих навчальних закладах України.

Основною специфікою підготовки фахівців у НУА є сильна проактивна соціогуманітарна модель, спрямована на формування цінностей соціальної солідарності, соціальної участі, соціальної відповідальності, творчості. Складовими моделі є як аудиторна, так і різноманітна позааудиторна робота зі студентами (волонтерська діяльність, шефська робота, конкурс «Історія моєї сім'ї», акції «Пошана та турбота», соціальний проект «Турбота» тощо).

Значний акцент у змісті підготовки фахівців зроблено на її практичну складову (дисципліни професійного спрямування, неперервна практика з першого до шостого курсу, організація планування кар'єри студентів, спеціальні тренінги, зустрічі-семінари з роботодавцями).

У навчальному процесі, відповідно до існуючих вимог, послідовно реалізуються принципи вибірковості дисциплін: за вибором студента може проводитися неперервна поглиблена підготовка з інформаційних, правових або гуманітарних та соціально-психологічних дисциплін. Такий підхід забезпечує

формування здатностей (компетентностей) випускників працювати в різних сферах перекладацької діяльності, орієнтованих на працю в державному апараті, спільних підприємствах, підприємствах малого бізнесу, акціонерних товариств тощо. Випускники можуть обслуговувати відповідні сфери міжнародних відносин і комунікативно забезпечувати ефективну організацію та управління процесом і реалізації конкретних бізнесових завдань чи наукових або культурних контактів різних рівнів.

Наказом Міністерства освіти і науки України (наказ № 39 від 13.02.1997 р.) ХГУ «НУА» було затверджено як експериментальний майданчик щодо розробки концептуальних засад і моделі безперервної інноваційної гуманітарної освіти та виховання, а у 2002, 2007 та 2012 роках цей статус продовжено наказами Міністерства освіти і науки України «Про продовження педагогічного експерименту щодо відпрацювання інноваційної моделі безперервної освіти на базі ХГУ «НУА» № 584 від 16.10.2002 р., № 382 від 14.05.2007 р. та № 884 від 02.08.2012 р. Цей експеримент надає можливість реалізувати на практиці концепцію та програму безперервної освіти. Підсумки вісімнадцятирічного досвіду впровадження експерименту свідчать про високу його ефективність, що виявляється в якості підготовки випускників, які користуються високим попитом на ринку праці в регіоні та в Україні загалом.

Комісія встановила, що за основними ознаками (відповідність ОКХ та ОПШ, навчальних планів чинним державним стандартам та вимогам; відповідність рівня підготовки та реагування на особливості та потреби регіону (якість вивчення інформаційних, комп'ютерних технологій, іноземних мов, філологічних, перекладацьких дисциплін та ін.) зміст підготовки фахівців у ХГУ «НУА» співпадає з вимогами сучасного суспільства, зокрема, потребами формування його солідаризованого типу в Україні, вимогами сучасного ринку праці й відповідає вимогам МОН України до навчальних закладів IV рівня акредитації.

4. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

Експертною комісією встановлено, що в основу організації навчального процесу в університеті покладено Закон України «Про вищу освіту», Концепцію освітньої діяльності ХГУ «НУА», у якій визначено основні завдання та перспективи навчально-виховного процесу.

Організація навчального процесу визначається робочим навчальним планом, графіком навчального процесу та розкладом занять за відповідними формами навчання, а також відповідним програмно-методичним забезпеченням. Аналіз наданих документів і матеріалів показав наявність усіх необхідних нормативних та інших документів.

Методична робота щодо підготовки бакалаврів спрямована на забезпечення студентів методичними матеріалами, що сприятимуть

формуванню в них навичок навчання, роботи з літературою, виконання самостійних завдань (наприклад, Івахненко А. О. Вступ до перекладознавства: метод. рек. Вид-во НУА, 2015; Івахненко А. О. Теорія перекладу. Практика перекладу (англійська/німецька/французька мови) : метод. рек. для студ. Вид-во НУА, 2015; Змієва І. В. Історія англійського язика : метод. рекомендації для студентів 5 курсу Вид-во НУА, 2012; Шевченко І. С. Вступ до мовознавства : метод. рек. для студ. Вид-во НУА, 2011; Тимошенкова Т. М. Порівняльна граматики англійської та української мов : метод. рек. Вид-во НУА, 2010; Ануфрієва І. Л. Методичні розробки до підручника Л. Л. Потушанської «Французька мова» : Ч. 2 Вид-во НУА, 2015; Дибіна А. В. Французька мова : метод. рек. з історії мови Вид-во НУА, 2011; Потапова Ж. Є Німецька мова : метод. рек. для студентів 1-5 курсів Вид-во НУА, 2015; Яріз Є. М. Іспанська мова : метод. рек. для студ. 1-5 курсів Вид-во НУА, 2015 та інші).

Методичну роботу щодо підготовки спеціалістів спрямовано на розвиток навичок та компетентностей професійного спрямування (Комплексна програма неперервної практичної підготовки студентів НУА; наскрізна програма практики та методичні рекомендації: для студентів 4-6 курсу факультету «Референт-перекладач»).

Методичну роботу щодо підготовки магістрів спрямовано на розвиток науково-дослідних і педагогічних вмінь та навичок, які містять інноваційні науково-дослідницькі індивідуальні завдання згідно з тематикою дослідження, що орієнтують студентів на використання новітньої навчальної та наукової літератури.

Для методичного супроводу підготовки бакалаврів, спеціалістів та магістрів використовується мультимедійне обладнання. Особлива увага приділяється методичному забезпеченню слухачів, які отримують перепідготовку за спеціальністю 7.02030304 «Переклад».

Управління та контроль за якістю навчально-виховного процесу в ХГУ «НУА» здійснюють проректор з навчально-методичної роботи, працівники навчального відділу, декани факультетів і завідувачі кафедрами. Питання організації та змісту навчально-методичної роботи розглядаються на засіданнях Вченої Ради ХГУ «НУА», ректоратах, нарадах завідувачів кафедр, радах факультетів та засіданнях кафедр.

З метою підвищення якості методичної роботи в ХГУ «НУА» створено Науково-методичну раду у складі 15 кращих викладачів-методистів ВНЗ, які працюють над аналізом стану якості викладання, розробляють методичні вказівки щодо його удосконалення, оцінюють якість методичних видань ХГУ «НУА», вивчають стан забезпеченості студентів навчальною та методичною літературою й розробляють рекомендації з поповнення літературою навчального фонду, узагальнюють досвід праці професорсько-викладацького складу з питань методики викладання та впровадження нових методик сучасних технологій навчання. Окрім того, НМР організує роботу з підготовки й проведення міжкафедральних методичних і методологічних семінарів для

забезпечення всіх форм підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу, здійснює систематичний контроль за методичною роботою, що проводиться на кафедрах.

В університеті функціонує навчальний відділ, який забезпечує координацію науково-методичної та навчальної роботи кафедр, веде організаційно-методичну роботу із забезпечення навчального процесу, координує діяльність методистів кафедр, контролює ведення кафедральної документації, проводить її періодичний аналіз, перевіряє комплектацію навчально-методичної документації кафедр, програмне й навчально-методичне забезпечення навчального процесу, контролює виконання робочих навчальних планів і робочих програм дисциплін у повному обсязі.

В університеті щорічно проводяться загальноакадемічні методичні та методологічні семінари (методологічний семінар «Викладач як ключовий суб'єкт реалізації інновацій в освіті» – грудень 2012 р.; методологічний семінар «Наукові школи НУА: стан та шляхи оптимізації діяльності» – січень 2014 р., методологічний семінар «Методика використання інтегрованих навчальних програм в навчальному процесі» – листопад 2014 р.) та міжкафедральні методичні та методологічні семінари факультету «Референт-перекладач» («Освіта, виховання, навчання з позиції компетентнісного підходу» – лютий 2012 р., «Комп'ютерний інструментарій перекладача у навчанні студентів РП» – березень 2012 р., «Робота з інтегрованими програмами» – грудень 2012 р., «Принципи складання тестів з письма» – січень 2013 р., «Методика викладання граматики та усної практики на початковому етапі» – березень 2013 р., «Psychological background of linguistic and communicative activities» – березень 2014 р., «Формування професійних компетенцій перекладача в умовах безперервної освіти» – січень 2015 р., «Проблеми здійснення рубіжного, семестрового і підсумкового контролю знань з урахуванням специфіки факультету в умовах неперервної освіти» – жовтень 2015 р.).

Є затверджений ректором графік навчального процесу (у навчальному відділі, у деканаті, на кожній кафедрі, інформаційних стендах, у локальній університетській мережі та на сайті) та розклад занять, що відповідають усім необхідним нормам та вимогам і є незмінними протягом семестру. Контроль за 100% дотриманням розкладу веде навчальний відділ та деканати факультетів. Питання навчальної дисципліни студентів, дотримання розкладу, відвідування студентами навчальних занять – предмет постійної уваги і контролю (про що свідчать відповідні матеріали засідань кафедр, нарад завідувачів кафедр та засідань ректорату).

Усі навчальні дисципліни, що викладаються в університеті за напрямом підготовки 6.020303 «Філологія» та спеціальністю 7.02030304, 8. 02030304 «Переклад», забезпечено навчально-методичними комплексами дисциплін (НМКД), які розроблено й постійно оновлюються відповідно до рекомендацій МОН України. Вони містять витяг із навчального плану, програму та робочу програму, конспекти та мультимедійні презентації лекцій, плани семінарських

занять та індивідуальної роботи студентів, тести, контрольні завдання, методичні матеріали для проведення іспиту або заліку, тематику дипломних робіт магістрів та методичні вказівки до їх виконання, програми безперервної практичної підготовки студентів та методичні вказівки до їх виконання.

Рівень забезпеченості методичними розробками навчальних дисциплін становить 100%. При цьому тексти та мультимедійні презентації лекцій, плани семінарських занять та індивідуальної роботи студентів, тести, методичні вказівки до виконання курсових, дипломних робіт та проведення виробничої і переддипломної практики розроблено як у паперовому, так і в електронному варіантах і передано до бібліотеки й викладено в локальну комп'ютерну університетську мережу для вільного користування студентами. Особливо така форма методичного забезпечення затребувана при перепідготовці спеціалістів за спеціальністю 7. 02030304 «Переклад».

У навчальний процес ХГУ «НУА» постійно впроваджуються та відпрацьовуються інноваційні методики, удосконалюються форми та зміст індивідуальної роботи з різними категоріями студентів в умовах скорочення аудиторного навантаження, проводяться педагогічні майстерні, здійснюється тематичне та контрольне взаємовідвідування занять, упроваджуються нові форми роботи школи молодих викладачів.

При підготовці фахівців за спеціальностями, що акредитуються, викладання дисциплін професійної підготовки здійснюється з активним використанням сучасних технологій. Зокрема, комісія відзначає наявність як загальних, так і спеціальних прикладних програм для викладання професійно-орієнтованих і фахових дисциплін. Так, до загальних програм можна віднести пакет Microsoft Office 2010 та 2013, який використовується для базової підготовки на всіх факультетах. Щодо спеціального професійно орієнтованого програмного забезпечення, то на факультеті «Референт-перекладач» в навчальному процесі застосовуються такі програми, як система електронного документообігу «Діло», система електронних словників Abbyu Lingvo, Abbyu Lingvo Tutor, модуль генерації словників DSL Compiler, система автоматизованого перекладу PROMT, перекладацький редактор OmegaT, конкордансер AntConc, Аналітична платформа deductor. Пакети прикладних програм відповідають сучасним вимогам щодо використання інформаційних технологій у навчальному процесі та підготовки фахівців даного напрямку.

Згідно з навчальними планами підготовки бакалаврів напряму підготовки «Філологія», спеціалістів та магістрів спеціальності «Переклад» передбачено, що на підвищення фахового рівня підготовки студентів спрямовано науково-дослідну роботу, яка є обов'язковою практично для кожного студента. Науково-дослідна робота студентів здійснюється у формі індивідуального завдання з подальшою участю в студентських наукових конференціях і конкурсах студентських наукових робіт різного рівня.

Комісія відзначає системну роботу з доведення до керівного й викладацького складу законодавчих і нормативних документів. Необхідні

матеріали й документи фіксуються відповідно до вимог у загальному відділі навчального закладу, передаються для вивчення та виконання у відповідні підрозділи та керівникам. Ведеться контроль за їх своєчасним виконанням. Ознайомлення з базовими документами та нормативами забезпечується на засіданнях Вченої ради, нарадах завідувачів кафедрами. Ведеться контроль за виконанням рішень керівних органів і завдань, що мають обов'язковий характер.

Постійно здійснюється робота з оновлення методичного забезпечення навчальних курсів, зокрема, базовими підручниками (насамперед, виданнями, які готують провідні філологічні ВНЗ України та Харкова, наприклад: Змієва І. В. Основи научних досліджень : учеб. пособие: Вид-во НУА, 2015; Кальниченко О. А. Історія перекладу та думок про переклад у текстах та коментарях. Ч. 2. Пізня античність. Перекладачі – творці писемностей : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл.: Вид-во НУА, 2015; Гетьман З. О. Теорія і практика перекладу з іспанської мови на українську : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ. ун-т, 2010; Білозерська Л. П. Термінологія та переклад : навч. посіб. для студ. філол. напряму підготовки. Нова кн., 2010; Возна М.О. Англійська мова І. – Вінниця: Нова Книга, 2012.; Возна М.О. Англійська мова ІІ. – Вінниця: Нова Книга, 2006.; Возна М.О. Англійська мова ІІІ. – Вінниця: Нова Книга, 2007.; Возна М.О. Англійська мова ІV. – Вінниця: Нова Книга, 2008.; Кучер З. І. Практика перекладу [укр./нім.]: підручн. для ВНЗ Нова кн., 2013; Калустова О. М Курс письмового перекладу. Іспанська мова : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл Київ. ун-т, 2012; Гетьман З. О. Теорія і практика перекладу з іспанської мови на українську : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл Київ. ун-т, 2010; Джандоева П. В. Юридичні тексти французькою мовою : навч. посіб. Вид-во НУА, 2013; Ануфрієва І. Л. Лінгвокраїнознавство Франції : навч. посіб. Вид-во НУА, 2015; Ярїз Є. М. Лінгвокраїнознавство Іспанії : навч. посіб. для студ. 4 курсу. Вид-во НУА, 2013; Бондаренко К. Л. Зіставна лексикологія (гендерний та соціолінгвістичний аспекти) : навч. посіб. для студ. ф-тів інозем. мов Нова кн., 2011; Дубенко О. Ю. Порівняльна стилістика англійської та української мов : [навч. посіб.] Нова кн., 2011; Рябош Г. М. Французька мова : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Нова кн., 2013; Алексєєв А. Я. Нариси з порівняльної стилістики французької мови: навч. посіб. Нова кн., 2010; Смолянкіна С. В. Стилїстика французької мови : навч. посіб. Вид-во НУА, 2015; Морошкіна Г. Ф. La Langue et la Civilisation Francaise a Travers des Siecles : історія французької мови : [навч. посіб.] Нова кн., 2011; Кудїна О. Ф. Німецька мова для початківців : підручник Нова кн., 2014; Левицький В. В. Лексикологія німецької мови : посіб. Нова кн., 2014; Потапова Ж. Є. Лексикологія німецької мови : навч. посіб. Вид-во НУА, 2015; Серебрянська А. О. Іспанська мова для початківців : підруч. Нова кн., 2015; Корбозєрова Н. М. Практичний курс іспанської мови : підруч. для студ. факультетів іноз. філології Освіта України, 2014; Криворчук І. О. Мозаїка:

іспанська мова у творах майстрів оповідання [Текст] : навч. посіб. для домаш. читання : [для студ. V курсу] Нова кн., 2012.

В університеті за період з 2012 року гриф МОН України отримали 30 навчальних посібників. Крім того, за 2014 рік у ХГУ «НУА» було видано 161 найменувань підручників, навчальних посібників, конспектів лекцій та інших матеріалів загальним обсягом 539,04 друкованих аркушів, зокрема кафедрами філологічного циклу – 42 найменування загальним обсягом 140,37 друкованих аркушів.

Значну частину методичного супроводження навчального процесу становлять підручники та навчальні посібники, підготовлені в електронному варіанті. Така електронна підтримка навчального процесу постійно оновлюється. Функціонує спеціальна комплексна програма «Електронний підручник», відповідно до якої ведеться планова підготовка матеріалів в електронному форматі.

Організація навчального процесу та його методичне забезпечення відповідають вимогам «Положення про акредитацію» та наказу МОН України № 689 від 13.06.2012 р. «Про затвердження державних вимог до акредитації напряму підготовки, спеціальності та вищого навчального закладу».

Організація практичної підготовки регламентується «Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженим Наказом Міністерства освіти та науки України від 8 квітня 1993 р. № 93, та Положенням про проведення практики студентів ХГУ «НУА» від 27 квітня 2010 р. Навчальний заклад має «Комплексну програму безперервної практичної підготовки студентів», яка є основою організації всіх видів практик, які ВНЗ забезпечує протягом усіх років навчання (від ознайомчої на молодших курсах до виробничої та переддипломної на старших курсах).

Інформація про бази практики, наявні контакти з роботодавцями та бізнес-спільнотою наведені в матеріалах самоаналізу, відповідають реальній ситуації та демонструють увагу керівництва ВНЗ та факультету до якісної організації практичної складової в підготовці майбутніх перекладачів. Випускова кафедра проводить значну роботу з удосконалення методичного забезпечення безперервної практичної підготовки студентів. Рівень і якість методичних матеріалів відповідає вимогам державних стандартів і навчальним планам спеціальності, що акредитується.

Підготовку дипломних робіт магістрів забезпечено методичними рекомендаціями щодо виконання дипломних робіт студентів денної форми навчання спеціальності 8.02030304 «Переклад», які розроблено кафедрами германської та романської філології та теорії та практики перекладу та відповідають вимогам вищої школи.

Експертна комісія перевірила наявне методичне забезпечення дипломних робіт магістрів, проведення безперервної практичної підготовки студентів та відзначає, що воно повністю відповідає вимогам вищої школи.

5. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

Кадрове забезпечення навчального процесу з напряму підготовки «Філологія» та зі спеціальності «Переклад» відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту» (ст. 35, 53-54), «Положенню про акредитацію вищих навчальних закладів» та наказу МОН України № 689 від 13.06.2012 р. «Про затвердження державних вимог до акредитації напряму підготовки, спеціальності та вищого навчального закладу», насамперед, вимогам, що стосуються якості кадрового потенціалу.

Кадрова робота ведеться відповідно до довгострокової комплексної програми «Кадри», що затверджена Вченою радою в 1996 р. і оновлена в 2014 р. Програма регламентує роботу з підготовки та використання керівних і педагогічних кадрів. Є «Резерв на заміщення керівних посад» (затверджується ректором щороку на початку календарного року), відповідно до якого здійснюються кадрові перестанови та готується резерв кадрів. Постійно проводяться курси підвищення кваліфікації викладачів із методики використання новітніх інформаційних технологій у навчальному процесі, удосконалення володінням державною мовою, за спеціалізацією підготовки – переклад (відповідні сертифікати знаходяться в особових справах викладачів у Центрі по роботі з персоналом).

За період, що пройшов з часу попередньої акредитації спеціальності «Переклад», відбулися суттєві зміни професорсько-викладацького складу. Підготовку за фахом «Переклад» забезпечують 69 викладачів: 57 (83%) штатних викладачів та 12 (17%) сумісників. Кількість викладачів, які мають науковий ступень, складає 52 (75%) особи. Серед них: докторів наук, професорів 9 (17,3%), кандидатів наук, доцентів 43 (82,7%). Доля викладачів випускової кафедри теорії та практики перекладу, які мають науковий ступінь, складає 75%.

Навчальний процес підготовки бакалаврів напряму підготовки «Філологія» забезпечують 42 викладача. Серед них: докторів наук, професорів 3 (7,1%), кандидатів наук, професорів 1 (2,4%), докторів наук, доцентів 2 (4,8%), кандидатів наук, доцентів 18 (42,9%), доцентів 1 (2,4%), кандидатів наук 4 (9,5%), викладачів без вченого ступеня 13 (30,9%). Із 42 викладачів 6 осіб (14,3%) є сумісниками. Доля викладачів, які мають науковий ступінь, складає 69,1%.

Навчальний процес підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» спеціальності «Переклад» здійснюють 17 викладачів. Серед них: докторів наук, доцентів 1 (5,9%), кандидатів наук, професорів 1 (5,9%),

кандидатів наук, доцентів 6 (35,3%), доцентів 1 (5,9%), кандидатів наук 2 (11,8%), викладачів без вченого ступеня 6 (35,2%). З 17 викладачів 2 особи (11,8%) є сумісниками. Доля викладачів, які мають науковий ступінь, складає 64,8%.

Безпосередньо підготовку фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» спеціальності «Переклад» здійснюють 16 викладачів. Серед них: докторів наук, доцентів 1 (6,25%), кандидатів наук, професорів 1 (6,25%), кандидатів наук, доцентів 6 (37,5%), доцентів 1 (6,25%), кандидатів наук 3 (18,75%), викладачів без вченого ступеня 4 (25%). З 16 викладачів 1 особа (6,25%) є сумісником. Доля викладачів, які мають науковий ступінь, складає 75%.

Навчальний процес перепідготовки фахівців за спеціальністю «Переклад» забезпечують 16 викладачів. Серед них: докторів наук, доцентів 1 (6,25%), кандидатів наук, професорів 1 (6,25%), кандидатів наук, доцентів 6 (37,5%), кандидатів наук 2 (12,5%), доцентів 1 (6,25%), викладачів без вченого ступеня 5 (31,25%). З 16 викладачів 4 особи (25%) є сумісниками. Доля викладачів, які мають науковий ступінь, складає 68,75%.

Випускову кафедру очолює досвідчений фахівець, кандидат філологічних наук (диплом ФЛ № 003832), професор (атестат 12 ПР 006901) Тимошенкова Тамара Михайлівна (1936 року народження), випускниця 1958 Харківського державного педагогічного інституту іноземних мов імені Н. К. Крупської. Кандидатську дисертацію захистила у 1980 р. в Харківському державному університеті ім. О. М. Горького (нині Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна). Має понад 150 наукових та науково-методичних публікацій у вітчизняних і закордонних виданнях, у т.ч. 4 колективні монографії та 5 навчальних посібників (2 з грифом МОН України). Тимошенкова Т.М. здійснює керівництво науковою школою «Мовна семантика як відображення концептуальної та мовної картини світу: проблеми міждисциплінарних лінгвістичних досліджень перекладознавства та методики викладання іноземних мов». Під її керівництвом захищено 3 кандидатські дисертації зі спеціальності 10.02.04 – германські мови.

Серед провідних викладачів кафедри – доктор філол. наук, професор Шевченко І. С., доктор філол. наук, доцент Тарасова О. В., канд. філол. наук, доценти, професори кафедри: Змійова І. В., Оржицький І. О., Потапова Ж. Є.; канд. філол. наук, доценти: Михайлова Л. В., Івахненко А. О., Панченко Д. І., доцент Кальниченко О. А., доценти кафедри Ануфрієва І. Л., Ільченко В. В., Яріз Є. М. та ін.

Майже всі викладачі кафедри є діючими перекладачами, які мають друковані переклади.

За своїми об'єктивними показниками та динамікою розвитку кафедра відповідає вимогам випускової та є своєрідним лідером факультету.

Стабільною залишається кількість випускників, які продовжують навчання в аспірантурі. Аспірантура з германських мов у лютому 2016 р.

налічує 7 осіб. Щороку в її складі до 70% – випускники факультету «Референт-перекладач». Досить стабільним залишається показник середнього віку викладачів, що забезпечують підготовку зі спеціальності, та тих, які мають наукові ступені та звання. В цілому цей показник дорівнює 45 рокам, для кандидатів наук – 47 рокам та для докторів наук – 58 рокам.

Відбір в аспірантуру, контроль та організаційна робота з підготовки науково-педагогічних кадрів забезпечується проректором з НДР та відділом науково-дослідної роботи. За моменту попередньої акредитації на кафедрах філологічного циклу відбувся захист 6 кандидатських дисертацій (у 2015/2016 навчальному році – захищена одна кандидатська дисертація), нострифіковано 1 докторську дисертацію. Над виконанням докторських дисертацій з філологічного напрямку працює 1 докторант.

100% викладачів підвищують кваліфікацію не менше, ніж 1 раз у три роки. Основні форми підвищення кваліфікації – науково-педагогічні стажування на профільних кафедрах провідних ВНЗ України, насамперед: Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна (відповідно до угоди про співпрацю між ХНУ та ХГУ «НУА»), Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди (угода), Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (угода), Національної академії Національної гвардії України (угода) та ін. Серед інших форм – стажування у мовних школах Франції (мовна школа «Азюрлінгва», Ніцца) та Німеччини (Центр вивчення іноземних мов університету Фрідріха Александра Ерланген-Нюрнберг).

Викладачі факультету «Референт-перекладач» упроваджують у навчальний процес навчальні дисципліни, що відповідають вимогам сучасного суспільства, зокрема, соціально-психологічні, правознавчі, інформаційні, що сприяє формуванню як професійних, так і над професійних та загально професійних компетентностей.

Колектив кафедр здійснює творче наукове співробітництво з кафедрами філологічного циклу ХНУ ім. В.Н. Каразіна, НТУ «ХП», з департаментом науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації, почесним консулом Федеративної республіки Німеччина в місті Харкові та ін.

Узагальнення й аналіз інформації щодо кількісних та якісних характеристик науково-педагогічних працівників кафедр германської та романської філології та теорії та практики перекладу ХГУ «НУА», наведеної у матеріалах самоаналізу, свідчать про її достовірність і відповідність вимогам МОН України щодо кадрового забезпечення навчального процесу. На кафедрах дотримуються вимог щодо надання лекційного навантаження професорам, докторам наук і доцентам, кандидатам наук. Кадровий потенціал повністю відповідає вимогам: навчальний процес забезпечують 9 докторів і 43 кандидати наук, що складає 75% викладацького складу, здатного забезпечувати підготовку зі спеціальності «Переклад» усіх рівнів вищої освіти.

6. НАУКОВО-ДОСЛІДНА ДІЯЛЬНІСТЬ І МІЖНАРОДНІ ЗВ'ЯЗКИ

Науково-дослідній роботі в ХГУ «НУА» та, зокрема, на факультеті «Референт-перекладач», що забезпечує підготовку за напрямом «Філологія» за рівнем вищої освіти «бакалавр» та зі спеціальності «Переклад» за ОКР «спеціаліст» та рівнем вищої освіти «магістр» приділяється значна увага.

Організаційну діяльність із науково-дослідної роботи забезпечує проректор із НДР, відділ НДР, заступник завідувача кафедри із науково-дослідної роботи. Активно функціонують Студентське наукове товариство, яке має свої осередки на кожному курсі, та Асоціація молодих учених, що веде плідну науково-дослідну й організаційну діяльність. Науково-дослідні здобутки впроваджуються у навчальний процес (результати докторських і кандидатських досліджень використовуються у лекційних та практичних заняттях). Залучення студентів до виконання НДР сприяє розвитку професійних умінь і навичок, а також науково-дослідних компетентностей. Наукова проблематика університету та випускової кафедри відображається у тематиці дипломних робіт і значною мірою відповідає запитам потенційних роботодавців.

Науково-дослідна робота зі спеціальності «Переклад» здійснюється в межах перспективного плану НДР на 2006–2020 рр. (затверджений Вченою радою), цільовою комплексною темою якого є «Формування інтелектуального потенціалу суспільства в умовах сучасних соціальних трансформацій» (ДР № 0111U000011). Тема реалізується за кількома дослідницькими напрямами, серед яких один виконується безпосередньо викладачами, науковцями, аспірантами та студентами за напрямом «Філологія»/спеціальністю «Переклад»: «Переклад як засіб вторинної комунікації».

На факультеті «Референт-перекладач» розвивається наукова школа з філології, керівник – канд. філол. наук, професор Тимошенкова Т.М. У рамках наукової школи здійснюються дослідження за науково-дослідною темою «Мовна семантика як відображення етнічної та мовної картини світу» (ДР №0112U005093). Серед науковців, які працюють у межах наукової школи, – д-р філол. наук, доц. Тарасова О.В., канд. філол. наук, доц. Змійова І.В., канд. філол. наук Молодча Н.С., канд. філол. наук Валюкевич Т.В., канд. філол. наук, доц. Михайлова Л.В.

Також на факультеті «Референт-перекладач» здійснюються дослідження на науковим напрямком «Переклад як засіб вторинної комунікації» (ДР №0113U003021), керівник напрямку – канд. філол. наук, доц. Панченко Д.І.

У межах наукової школи створена та працює «Науково-дослідна лабораторія когнітивної лінгвістики» – науковий керівник, канд. техн. Наук, доц. кафедри інформаційних технологій та математики Лазаренко О.В.

Факультетом «Референт-перекладач» підтримуються постійні контакти з міжнародними фондами і програмами: Фонд «Пам'ять. Відповідальність. Майбутнє» (Німеччина), Виконавче агентство з культурних, освітніх і

аудіовізуальних питань (ЄС) (Програми «ТЕМПУС», «ЖАН МОНЕ» та ін), Програма DAAD (Німеччина), програма Study tours to Poland (Польща).

Постійним є співробітництво професорсько-викладацького складу факультету з Лілльським католицьким університетом і мовною школою «Azurlingua» (Франція), Педагогічним університетом Вайнгартена та Південно-Вестфальським університетом прикладних наук (Німеччина).

Усього викладачами, які забезпечують підготовку за напрямом «Філологія» (6.020303) та зі спеціальності «Переклад» (7.02030304, 8.02030304) в ХГУ «НУА», протягом 2012-2015 років було опубліковано: у 2010 р. – 174 роботи обсягом 338,02 друк. арк., у 2011 р. – 219 робіт обсягом 250,4 друк. арк., у 2012 р. – 257 робіт обсягом 228,41 друк. арк., у 2013 р. – 247 робіт обсягом 175,9 друк. арк., у 2014 р. – 295 робіт обсягом 240,5 друк. арк.

Багато уваги приділяється розвитку студентської наукової діяльності: працюють наукові гуртки, проблемні групи, щороку проводяться Міжнародна студентська конференція з сучасних питань розвитку суспільства, освіти, питань євроінтеграції, факультетські та кафедральні конференції та семінари з актуальних проблем сучасного мовознавства та перекладознавства, готуються виступи на студентських наукових форумах у вищих навчальних закладах України. Усі ці конференції супроводжуються виданням матеріалів.

Слід відзначити плідну роботу факультету з молодими науковцями. Проводиться системна діяльність щодо їх залучення до навчання в аспірантурі, планується індивідуальне професійне та кар'єрне зростання (у межах затвердженої Вченою радою спеціальної комплексної програми «Індивідуальне планування кар'єри молодих викладачів»).

У науково-дослідній роботі та діяльності міжнародного спрямування існує системність і планованість. Робота ведеться відповідно до концепції розвитку навчального закладу та вимог, що висуває ДАК України до навчальних закладів, які забезпечують підготовку магістрів. Ефективно проводиться робота з підготовки науково-педагогічних кадрів. ВНЗ забезпечує ретельний контроль за роботою аспірантури та підготовкою докторських досліджень.

Спираючись на матеріали самоаналізу, звіти з науково-дослідної роботи, аналіз видавничої діяльності ВНЗ (насамперед, наукову та науково-методичну літературу, що було видано), переліки науково-дослідних конференцій, які ініціює та проводить навчальний заклад (і кафедра германської та романської філології та кафедра теорії та практики перекладу зокрема) можна зробити висновок про повну відповідність науково-дослідної роботи та діяльності з розвитку міжнародних зв'язків вимогам «Положення про акредитацію» та нормам, які диктує сучасний ринок праці.

7. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНА БАЗА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Навчальні корпуси ХГУ «НУА» розміщуються в центрі м. Харкова по вул. Лермонтовській, 27. Більшість загальної площі є власністю НУА (7741,4 кв. м), решта (5509,02 кв. м) – у довгостроковій (до 2020 року) оренді з правом подальшої пролонгації договору.

ХГУ «НУА» має всі необхідні споруди та приміщення, що потрібні для повноцінної організації навчального процесу, а саме Центр науково-гуманітарної інформації (бібліотеку) з фондом понад 165 тис. примірників наукової та методичної літератури. У його складі – 8 бібліотек, читальний зал, сховища та приміщення для організації роботи цього напрямку (відділ комплектування, довідково-бібліографічний відділ). Автоматизовані робочі місця для студентів у читальному залі мають вихід до внутрішньоуніверситетського електронного каталогу бібліотеки та мережі Інтернет (власна база ґрунтується на високоякісному бездротовому зв'язку та за допомогою оптоволоконної мережі) та супутникового зв'язку. Аудиторний фонд для навчання студентів складає 24 аудиторії (із них – 5 комп'ютерні та 4 – мультимедійні).

Студенти факультету мають можливість використовувати актовий, спортивний, тренажерний та гімнастичний зали, спортмайданчик. У власності Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія» медична служба, яка має самостійні приміщення (4), сучасну апаратуру й обладнання; стоматологічний, фізіотерапевтичний та маніпуляційний кабінети. Укладено договір із міською студентською лікарнею, де обслуговуються викладачі та студенти. Функціонують їдальня на 120 місць, три буфети, кафе.

ХГУ «НУА» орендує чотири гуртожитки на умовах довгострокової оренди. У двох із них проведено капітальний ремонт. Місця для проживання надаються за потребою. На теперішній час у гуртожитках мешкає 18% студентів факультету.

Власна комп'ютерна база ХГУ «НУА» становить 238 ПК. Співвідношення ПК/студент відповідає існуючим нормам і становить 13,6 ПК на 100 осіб (при нормативі 12 ПК). Більшість навчальних приміщень забезпечені доступом до мережі Інтернет з використанням Wi-Fi.

3 квітня 2015 року між ХГУ «НУА» та товариством «Софтлайн Груп Україна» підписано угоду про участь у програмі ліцензування Enrollment for Education Solution. Програма ліцензування надає змогу забезпечити ліцензіями на продукти Microsoft увесь парк ПК навчального закладу.

Комп'ютерний парк цілком дозволяє проводити якісну інформаційну підготовку, що повністю відповідає вимогам навчальних планів, потребам сучасного ринку праці й акредитації. У навчально-виховному процесі активно використовується мультимедійна техніка, якою обладнано актовий, читальний та конференц-зал, музей та ще вісім навчальних аудиторій.

Центр науково-гуманітарної інформації повністю забезпечує інформаційно-бібліотечне супроводження навчально-виховної та науково-дослідної діяльності навчального закладу.

Для оптимального розв'язання завдань обслуговування читачів у ЦНГІ працює автоматизована інформаційно-бібліотечна система IRBIS, до складу якої на сьогодні включено 35 ПК (з яких – 20 – читальні з доступом в академічну мережу та мережу INTERNET) та 2 сервери, що надає можливість повної автоматизації бібліотечних процесів. Електронний каталог, який з 1998р. активізований в INTERNET, налічує 230 735 записів, зокрема: книг – 49 298 записів, електронна картотека статей – 161 291 запис, база даних «Праці вчених ХГУ «НУА» – 18 626 записів, база даних повнотекстових видань академії наукового та навчального спрямування – 1 184 записів.

У ЦНГІ постійно здійснюється робота з формування електронної бібліотеки видань академії в INTERNET: із січня 2011 р. ХГУ «НУА» зареєстровано в міжнародному проекті «Відкритий електронний архів DSpace»–репозиторії (<http://dspace.nua.kharkov.ua>), де розміщено збірники наукових праць, монографії, підручники та навчальні посібники за авторством учених і викладачів академії (943 назви). Архів регулярно поповнюється новими виданнями.

Станом на 01.02.2016 р. у бібліотеці налічується 983 244 примірники документів (у тому числі – 165 404 друкованих видання). На якісному рівні студентів забезпечено базовими підручниками та навчальними посібниками. Усі видання ХГУ «НУА» мають електронні аналоги, які надаються в користування читачам у бібліотечній та внутрішній мережі ВНЗ. Наявність методичних видань в електронній формі надає можливість їх постійного оновлення, що й забезпечують кафедри. З липня 2009 р. відкрито мультимедійний читальний зал з відкритим доступом нових надходжень навчальної та наукової літератури Загальна кількість робочих місць для відвідувачів – 130.

У навчальному процесі активно використовуються електронні бази даних. Кількісне зростання електронних ресурсів та активізація їх використання дозволяє констатувати розширення діапазону та підвищення якості інформаційних послуг Центру. Попитом у студентів і викладачів користуються повнотекстові тематичні бази даних (зокрема, «Інтегрум», «Рубрікон», ЕБД РДБ «Електронна бібліотека дисертацій Російської державної бібліотеки») та електронні підручники. Це спонукає викладачів факультету і НУА в цілому до створення власних електронних курсів, що є значним доробком в організації навчального процесу.

ВНЗ значну увагу приділяє забезпеченню викладачів і студентів фаховими періодичними виданнями. З 2010 р. академію підключено до повнотекстової бази періодичних видань, що значно розширює можливості використання фахової періодики у навчальному процесі та науковій роботі.

Матеріально-технічна база навчального закладу та комп'ютерне оснащення повністю відповідає вимогам «Положення про акредитацію вищих навчальних закладів», наказу МОН України № 689 від 13.06.2012 р. «Про затвердження державних вимог до акредитації напряму підготовки, спеціальності та вищого навчального закладу» та санітарним нормам і правилам, державним будівельним нормам України ДБН В2.2-3-97 «Будинки та споруди навчальних закладів» (наказ Держкоммістобудування України від 27.06.1996 р. № 117).

8. ЯКІСТЬ ПІДГОТОВКИ І ВИКОРИСТАННЯ ВИПУСКНИКІВ

Освітня діяльність університету з підготовки бакалаврів за напрямом підготовки «Філологія» та спеціалістів і магістрів зі спеціальності «Переклад» та перепідготовки фахівців здійснюється у повній відповідності до навчального плану. Графік навчального процесу, перелік, послідовність і час вивчення навчальних дисциплін, термін їх проведення, а також форми проведення підсумкового контролю відповідають вимогам навчального плану.

Результати контролю знань за наслідками екзаменаційних сесій студентів спеціальності «Переклад» за освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст» рівнями вищої освіти «бакалавр» і «магістр» свідчать, проте що студентам надається достатній рівень теоретичних знань і практичних навичок із дисциплін навчального плану.

Кафедра теорії та практики перекладу має методичне забезпечення всіх дисциплін, а саме: методичні вказівки з вивчення дисципліни, самостійної роботи студентів, методичні вказівки щодо підготовки дипломних робіт магістрів і проходження всіх видів практики.

За результатами контролю знань на екзаменаційних сесіях студентів денної форми навчання рівня вищої освіти «бакалавр» напряму підготовки «Філологія» у 2015/16 навчальному році середній бал успішності з фахових дисциплін коливається від 3,4 «Порівняльна лексикологія англійської та української мов» до 3,9 «Практика перекладу з англійської мови» при якісній успішності 50% та 65% зазначених дисциплін.

На екзаменаційних сесіях студентів денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» спеціальності «Переклад» у 2015/16 навчальному році середній бал успішності з фахових дисциплін коливається від 4,0 «Практики перекладу з англійської мови» до 5,0 «Французької мови» при якісній успішності 50%. та 100% зазначених дисциплін.

На екзаменаційних сесіях студентів денної форми навчання рівня вищої освіти «магістр» спеціальності «Переклад» у 2015/16 навчальному році середній бал успішності з фахових дисциплін коливається від 3,5 «Практичного курсу німецької мови» до 4,5 «Практичного курсу французької мови» при якісній успішності відповідно 55% та 90%.

За результатами контролю знань на екзаменаційних сесіях студентів денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» перепідготовки фахівців спеціальності «Переклад» у 2015/16 навчальному році середній бал успішності з фахових дисциплін коливається від 4,2 «Граматичні аспекти перекладу» до 4,3 «Галузевий переклад» при якісній успішності 84% та 89% із зазначених дисциплін.

Для підсумкового контролю знань кафедра теорії та практики перекладу має всі необхідні матеріали: контрольні питання, тести, білети, критерії оцінювання знань.

Експертна комісія вважає, що показники успішності студентів за наслідками екзаменаційних сесій відповідають вимогам державних стандартів вищої освіти, забезпечують якість та високу професійну підготовку фахівців за напрямом «Філологія»/спеціальністю «Переклад» у Харківському гуманітарному університеті «Народна українська академія».

Рівень підготовки фахівців визначається за результатами виконання контрольних робіт відповідно до звіту про діяльність університету за напрямом «Філологія»/спеціальністю «Переклад», державної атестації випускників на іспиті в державній екзаменаційній комісії та на основі контрольного зрізу знань під час роботи експертної комісії в університеті. Контроль знань, умінь і навичок студентів здійснювався за завданнями, рекомендованими кафедрою теорії та практики перекладу та затвердженими університетом у встановленому порядку.

Експертна комісія в період роботи в університеті провела вибіркового контролю знань студентів напряму «Філологія»/спеціальності «Переклад» із гуманітарних і професійно-орієнтованих дисциплін, які вивчалися бакалаврами, спеціалістами та магістрами, зокрема, бакалаври: «Сучасна українська мова», «Політологія», «Практика перекладу з англійської мови», «Англійська мова», «Німецька мова», «Порівняльна лексикологія англійської та української мов»; спеціалісти: «Практика перекладу з англійської мови», «Практичний курс англійської мови», «Практика перекладу з німецької мови», магістри: «Практика перекладу з англійської мови», «Практичний курс англійської мови», «Практика перекладу з німецької мови», перепідготовка фахівців: «Практика перекладу з англійської мови», «Англійська мова». Результати перевірки знань студентів характеризуються даними таблиць 7–11.

**Результати контролю знань студентів
напряму підготовки «Філологія» з гуманітарних дисциплін
рівня вищої освіти «бакалавр»**

Назва дисциплін	Суб'єкти контролю	Частка оцінок, %			Середній бал	Якісна оцінка успішності
		“5”	“4”	“3”		
Сучасна українська мова	Самоаналіз	23	32	37	3,48	54
	Експертна комісія	15	36	39	3,38	51
	Відхилення, п.п.	-8	+4	+2	-0,1	-3
Політологія	Самоаналіз	26	51	18	3,88	77
	Експертна комісія	30	33	29	3,68	63
	Відхилення, п.п.	+4	-18	+11	-0,2	-14

Таблиця 8

**Результати контролю знань студентів
напряму підготовки «Філологія» з професійно-орієнтованих дисциплін
рівня вищої освіти «бакалавр»**

Назва дисциплін	Суб'єкти контролю	Частка оцінок, %			Середній бал	Якісна оцінка успішності
		“5”	“4”	“3”		
Практика перекладу з англійської мови	Самоаналіз	17	51	29	3,78	68
	Експертна комісія	12	45	36	3,49	57
	Відхилення, п.п.	-5	-6	+7	-0,29	-11
Англійська мова	Самоаналіз	22	31	41	3,7	53
	Експертна комісія	21	31	40	3,61	52
	Відхилення, п.п.	-1	0	-1	-0,09	-1
Німецька мова	Самоаналіз	28	31	38	3,83	59
	Експертна комісія	28	25	43	3,79	53
	Відхилення, п.п.	0	-6	+5	-0,04	-6
Порівняльна лексикологія англійської та української мов	Самоаналіз	16	34	42	3,42	50
	Експертна комісія	14	37	41	3,4	51
	Відхилення, п.п.	-2	+3	-1	-0,02	+1

**Результати контролю знань студентів
спеціальності «Переклад» з професійно-орієнтованих дисциплін
освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст»**

Назва дисциплін	Суб'єкти контролю	Частка оцінок, %			Середній бал	Якісна оцінка успішності
		“5”	“4”	“3”		
Практичний курс англійської мови	Самоаналіз	50	–	50	4	50
	Експертна комісія	25	25	50	3,75	50
	Відхилення, п.п.	–25	+25	0	–0,25	0
Практика перекладу з англійської мови	Самоаналіз	25	50	25	4	75
	Експертна комісія	0	75	25	3,75	75
	Відхилення, п.п.	–25	+25	0	–0,25	0
Практика перекладу з німецької мови	Самоаналіз	100	–	–	5	100
	Експертна комісія	100	–	–	5	100
	Відхилення, п.п.	0	–	–	0	0

Таблиця 10

**Результати контролю знань студентів
спеціальності «Переклад» з професійно-орієнтованих дисциплін
рівня вищої освіти «магістр»**

Назва дисциплін	Суб'єкти контролю	Частка оцінок, %			Середній бал	Якісна оцінка успішності
		“5”	“4”	“3”		
Практичний курс англійської мови	Самоаналіз	26	26	48	3,78	52
	Експертна комісія	17	35	39	3,43	52
	Відхилення, п.п.	–	+9	–9	–0,35	0
Практика перекладу з англійської мови	Самоаналіз	17	48	35	3,83	65
	Експертна комісія	21	25	25	3,52	57
	Відхилення, п.п.	+4	–23	–10	–0,31	–8
Практика перекладу з німецької мови	Самоаналіз	30	50	20	4,1	80
	Експертна комісія	20	50	30	3,9	70
	Відхилення, п.п.	–10	0	+10	–0,2	–10

**Результати контролю знань студентів
спеціальності «Переклад» з професійно-орієнтованих дисциплін
освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» (перепідготовка фахівців)**

Назва дисциплін	Суб'єкти контролю	Частка оцінок, %			Середній бал	Якісна оцінка успішності
		“5”	“4”	“3”		
Англійська мова	Самоаналіз	32	21	42	3,68	53
	Експертна комісія	12	44	44	3,67	55
	Відхилення, п.п.	-20	+23	+2	-0,01	+2
Практика перекладу з англійської мови	Самоаналіз	21	32	42	3,58	53
	Експертна комісія	5	45	50	3,56	50
	Відхилення, п.п.	-16	+13	+8	-0,02	-3

Результати виконання контрольних робіт за звітом університету та контролю експертної комісії свідчать про те, що якість знань та успішність навчання студентів в університеті відповідають установленим вимогам і критеріям підготовки фахівців напряму «Філологія»/спеціальності «Переклад» освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст», рівнів вищої освіти «бакалавр» і «магістр». Розбіжність між середніми балами успішності експертних контрольних робіт і контрольних робіт за звітом університету коливається в межах 0,1-0,4 бали.

Комісією було проведено експертизу звітів із виробничої практики та дипломних робіт магістрів. Система формування державної екзаменаційної комісії для проведення державних іспитів і захистів магістерських робіт, яка існує на кафедрі теорії та практики перекладу, дозволяє проводити державну атестацію випускників на високому науково-педагогічному рівні. ДЕКи із захисту дипломних робіт магістрів очолювали провідні вчені: Ребрій О.В. – завідувач кафедри теорії і практики перекладу англійської мови Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, доктор філологічних наук, Чучко Ю.К. – доцент кафедри німецької філології Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, канд. філол. наук, доцент, Вороніна М.Ю. – доцент кафедри романської філології і перекладу Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, канд. філол. наук, доцент.

Аналіз розглянутих дипломних робіт свідчить, що проведені дослідження за запропонованими темами дозволяють реалізувати цілі дипломування: систематизацію, закріплення та розширення теоретичних і практичних знань за спеціальністю та застосування цих знань при вирішенні конкретних наукових завдань; розвиток навичок самостійної роботи; оволодіння методикою наукових досліджень і виявити ступінь готовності випускника до самостійної роботи за фахом.

Оцінки, що виставлені у ВНЗ під час захисту, суттєвих зауважень у членів комісії не викликали. Роботи, які було перевірено, за змістом, оформленням і наявністю супровідних документів теж нарікань не викликали.

За останні роки за результатами роботи ДЕК було зроблено такі зауваження, викладені в звіті голови ДЕК:

- науковим керівникам приділити більше уваги відповідності змісту презентацій змісту виступів;
- вимагати від студентів ретельної перевірки дипломної роботи на граматичні помилки до подання на кафедру;
- розширити використання в роботах сучасних інформаційних і комп'ютерних технологій у перекладацькій діяльності.

Експертною комісією розглянуто 25% дипломних робіт, які виконуються за спеціальністю «Переклад». Зауваження експертної комісії щодо дипломних робіт:

- не в усіх дипломних роботах дотримано правил оформлення текстової документації, а у деяких роботах використано застарілі емпіричні дані;
- окремі висновки в дипломних роботах носять загальний характер;
- в кількох дипломах спостерігається перевищення рекомендованого обсягу роботи;
- тематику дипломних робіт запропоновано більш орієнтувати на потреби сучасного перекладознавства;
- необхідно збільшити частку дипломних робіт, які написані українською мовою.

Результати аналізу дипломних робіт дозволяють зробити такі висновки:

- дипломні роботи присвячено актуальним і перспективним напрямам у галузі досліджень із перекладознавства;
- результати дипломних робіт мають практичну спрямованість;
- оцінки в дипломних роботах обґрунтовані;
- роботи виконано на достатньо високому теоретичному, методичному й практичному рівні.

Розбіжність між оцінками університету й оцінками експертів при перевірці є незначною.

Адаптацією студентів за умов конкуренції на ринку праці та безпосереднім працевлаштуванням випускників займається спеціальна інституція – лабораторія планування кар'єри (ЛПК створено в 1996 р., у її складі 2 штатні одиниці). Лабораторія виконує такі функції: забезпечення контактів і договірних відносин із промисловими підприємствами; інформування, консультування та психологічне забезпечення підготовки студентів до самостійного працевлаштування; відстеження кар'єрного зростання випускників та аналіз і узагальнення цих даних; здійснення постійного пошуку вакансій на посади за спеціальностями профілю навчального закладу; контактування з рекрутинговими агенціями, державними

центрами зайнятості; організація практичного навчання відповідно до навчальних практик і програм практики.

Відстеження кар'єрного зростання випускників за спеціальністю «Переклад» здійснюється за допомогою автоматизованої бази даних «Випускник». Аналіз цих даних свідчить, що загалом до 72% випускників-перекладачів працюють за фахом, що помітно перевищує показники багатьох інших ВНЗ України.

Документи та матеріали, які має ЛПК, свідчать про високий попит на випускників ХГУ «НУА» в Харкові, регіоні та в країні в цілому. На ряді підприємств міста та країни сформовано своєрідні осередки випускників (3–5 осіб), з якими ВНЗ підтримує плідні стосунки й отримує інформацію щодо рівня адаптованості, труднощів, що виникають, необхідності підвищення кваліфікації та ін. Суттєву роль у підтримці контактів і забезпеченні зворотного зв'язку з випускниками відіграють Асоціація випускників та щорічник «Альманах випускника». Активно впроваджується спеціальна комплексна програма «Система супроводження випускників» (затверджена Вченою радою).

Комісією встановлено, що організація виробничої практики забезпечується відповідно до існуючих вимог. Навчальний заклад має «Комплексну програму безперервної практичної підготовки студентів», що є основою організації всіх видів практик, які ВНЗ забезпечує протягом усіх років навчання (від учбової на молодших курсах до виробничої на старших курсах).

Наскрізна програма практик для бакалаврів, спеціалістів, магістрів визначає ціль, завдання, зміст, порядок проведення, форми й методи контролю та підбиття підсумків усіх видів практик студентів, характеристику баз практики та передбачає поетапну підготовку майбутніх фахівців за структурно-логічною схемою. Так, відповідно до програми, під час безвідривної практики на бакалавраті студенти поглиблюють і вдосконалюють знання та навички, що забезпечують їх адаптацію до умов і вимог професійної діяльності, що, своєю чергою, формує основи професійної ідентичності майбутніх спеціалістів. Ця практика активізує закріплення первинних професійних, як загальнопрофесійних, так і вузькоспеціальних умінь і навичок. Безвідривна перекладацька практика студентів на четвертому курсі забезпечує підвищення рівня професійної підготовки майбутніх перекладачів, дозволяє систематизувати й закріпити теоретичні знання з базових дисциплін. Цілями проведення виробничої практики спеціалістів і магістрів є: закріплення знань, здобутих під час теоретичного навчання, набуття студентами практичних навичок самостійної професійної та трудової діяльності. Студенти, які готуються на рівень вищої освіти «магістр», додатково проходять магістерську науково-педагогічну практику, метою якої є розвиток здібностей і формування навичок науково-дослідницької й педагогічної роботи на основі оволодіння ними сучасними теоретичними і практичними знаннями. Програма забезпечує комплексний підхід до організації практичної підготовки студентів, при дотриманні принципів системності, безперервності та послідовності із

затвердженою кваліфікаційною характеристикою бакалавра напряму підготовки «Філологія» та спеціаліста і магістра зі спеціальності «Переклад».

Обов'язковим елементом усіх видів практики, що здійснюються в ХГУ «НУА», є виконання індивідуальних завдань.

Звіти з практик повністю відповідають вимогам «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України». Експертна комісія перевіряла 25 % звітів із виробничої практики студентів рівнів вищої освіти «бакалавр» і «магістр», що повністю відповідають вимогам підготовки фахівців за вказаними ступенями.

Експертна комісія перевірила наявне методичне забезпечення дипломних робіт магістрів, організації та проведення переддипломної практики і відзначає, що воно відповідає вимогам вищої школи.

Перевіркою також встановлено, що в ХГУ «НУА» діє спеціальна структура – лабораторія планування кар'єри, яка разом із деканатом і випусковою кафедрою, забезпечує підтримку та моніторинг працевлаштування випускників.

Інформація, наведена в матеріалах самоаналізу, достовірна, відповідає реальному стану справ, надані показники теж відповідають вимогам.

Комісією встановлено, що підготовка студентів здійснюється на належному рівні, про що свідчать результати якісної успішності студентів, результати самоаналізу, контролю зрізів знань, стан працевлаштування та відгуки випускників і роботодавців.

9. ПЕРЕЛІК ЗАУВАЖЕНЬ (ПРИПИСІВ) КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНІВ ТА ЗАХОДИ З ЇХ УСУНЕННЯ

Під час проходження попередньої повторної акредитаційної експертизи підготовки бакалаврів за напрямом підготовки 6.020303 «Філологія», спеціалістів і магістрів зі спеціальності 7, 8.02030304 «Переклад» (відповідно до наказу МОН України від 22.03.2011р. за № 603-л) експертна комісія звернула увагу керівництва ВНЗ та факультету, що забезпечує фахову підготовку, на необхідність:

— вдосконалити фахову спрямованість і розширити тематику дипломних робіт магістрів, спрямовуючи її на потреби сучасного перекладознавства;

— збільшити частку дипломних робіт магістрів, виконаних українською мовою, та продовжити роботу з поповнення бібліотеки новими, зокрема україномовними, підручниками та посібниками для викладання дисциплін циклу професійно-орієнтованої підготовки;

— вдосконалити механізм формування індивідуальних завдань, що видаються студентам для підготовки дипломних робіт магістрів (із обов'язковим визначенням конкретних завдань із кожного розділу дослідження);

— при подальшій організації підвищення кваліфікації викладачів переважну частку науково-педагогічних стажувань організувати з відривом від виробництва;

— поширити науково-методичне забезпечення самостійної роботи студентів.

На виправлення цих зауважень було спрямовано заходи організаційного та методичного характеру:

— з метою здійснення досліджень більш широкого спектру актуальних проблем перекладознавства перероблено тематику науково-дослідних робіт студентів; з метою поглиблення професійної складової підготовки укладено угоду про співпрацю та стажування студентів із Міжнародною перекладацькою компанією «Промова»;

— з 2015/16 навчального року частка дипломних робіт, виконаних українською мовою, складає 80%;

— з метою подальшого вдосконалення науково-методичного забезпечення освітнього процесу фонд навчально-методичної літератури за спеціальністю «Переклад» із часу попередньої акредитації було оновлено більш, ніж на 50%; питому частку становлять підручники та посібники для викладання дисциплін циклу професійно-орієнтованої підготовки українською мовою; за останні 2 роки до бібліотеки надходять підручники виключно українською мовою; проведено роботу з оновлення навчально-методичних комплексів, оновлення та розробки навчально-методичних рекомендацій з більшості дисциплін філологічного та перекладознавчого напрямів; підготовлено цикл дистанційних курсів, розроблено робочі програми з усіх навчальних дисциплін;

— індивідуальні завдання, що видаються студентам для підготовки дипломних робіт магістрів, містять ретельно розроблені змістові модулі з чітко визначеними конкретними завданнями з кожного розділу дослідження, терміном їх виконання та формами контролю;

— з метою збільшення кількості науково-педагогічних стажувань із відривом від виробництва при організації підвищення кваліфікації викладачів, що забезпечують підготовку спеціалістів і магістрів та програми перепідготовки за спеціальністю «Переклад», було укладено угоди з іншими вищими закладами освіти, зокрема, Харківським національним університетом імені В. Н. Каразіна, Національною академією Національної гвардії України, Харківським національним педагогічним університетом імені Григорія Сковороди; викладачі пройшли стажування в мовних школах Франції (мовна школа «Азюрлінгва», Ніцца) та Німеччини (Центр вивчення іноземних мов університету Фрідріха Александра Ерланген-Нюрнберг);

— для удосконалення науково-методичного забезпечення системи організації навчального процесу перекладачів проведено роботу з оновлення навчально-методичних комплексів, оновлення та розробки навчально-методичних рекомендацій із більшості дисциплін філологічного та

перекладознавчого напрямів; підготовлено цикл дистанційних курсів, розроблено робочі програми з усіх навчальних дисциплін.

Інші планові та позапланові перевірки різних державних і контролюючих органів суттєвих порушень не виявили, про що свідчить «Журнал реєстрації перевірок ХГУ «НУА» (розпочато 27.03.2012 р.), що зберігається в приймальній ректора та ведеться відповідно до існуючих вимог (книгу прошито та пронумеровано; оформлюються протоколи офіційних візитів (перевірок) та ін.).

10. ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

На підставі викладеної інформації про рівень кадрового, навчально-методичного забезпечення, науково-дослідної роботи, матеріально-технічну базу, рівень гуманітарної, фундаментальної та спеціальної підготовки, фінансово-майновий стан експерти прийшли до висновку, що освітньо-професійна програма підготовки бакалаврів за напрямом 6.020303 «Філологія», спеціалістів і магістрів за спеціальністю 7,8.02030304 та перепідготовки фахівців спеціальності 7.02030304 «Переклад», що діє в Харківському гуманітарному університеті «Народна українська академія», **повністю відповідає встановленим вимогам до програм заявлених освітньо-кваліфікаційних ступенів підготовки й забезпечує державну гарантію якості освіти.** Зокрема:

– **кадрове забезпечення** підготовки фахівців за напрямом «Філологія»/спеціальністю «Переклад», практичний досвід роботи науково-педагогічних працівників дозволяють здійснювати якісну підготовку бакалаврів, спеціалістів, магістрів і перепідготовку спеціалістів із перекладу;

– **матеріально-технічна база, навчально-методичне й інформаційне забезпечення** навчального процесу в Харківському гуманітарному університеті «Народна українська академія» із зазначеної спеціальності/напрямку підготовки **повністю відповідають умовам** чергової акредитації;

– **науково-дослідна робота, організація НДРС, міжнародні зв'язки** забезпечуються у повній відповідності до вимог Акредитаційної комісії України та сучасних потреб освітньої діяльності. Окремим виданням виходить збірка праць магістрів, де друкуються результати їх науково-дослідницьких робіт.

Кількісні та якісні показники наявних умов здійснення освітньої діяльності зведено у порівняльній таблиці, яка є складовою цих висновків (подано нижче).

З метою підвищення рівня організації й здійснення навчально-виховного процесу експерти вважають за доцільне звернути увагу ректорату та ради факультету на необхідність усунення низки недоліків, для чого бажано:

1. Удосконалити процес підготовки фахівців рівня вищої освіти «бакалавр» за рахунок:

- виведення із навчального плану дисципліни «Література країн другої іноземної мови», яка дублює дисципліну «Історія зарубіжної літератури»;
- перейменування дисципліни «Література країн англійської мови» з метою уникнення дублювання дисципліни «Історія зарубіжної літератури» і відтворення у назві змісту курсу, що викладається;
- введення в навчальний план трьох курсових робіт – із зарубіжної літератури, порівняльного мовознавства та практики письмового перекладу з метою формування у студентів навичок і вмінь щодо проведення самостійного наукового пошуку.

2. Оптимізувати процес підготовки фахівців рівня вищої освіти «бакалавр» за рахунок:

- збільшення обсягу годин (не менше трьох кредитів) на викладання базових дисциплін із порівняльного мовознавства (порівняльної лексикології, порівняльної граматики, порівняльної стилістики);
- поєднання дисциплін «Лексикологія німецької/французької/іспанської мови», «Грамматика німецької/французької/іспанської мови» та «Стилїстика німецької/французької/іспанської мови» в одну дисципліну «Порівняльна типологія другої іноземної мови»;
- систематизації вибіркового навчальних дисциплін і зведення їх у блоки.

3. Удосконалити процес підготовки фахівців рівня вищої освіти «магістр» за рахунок:

- збільшення обсягу годин (не менше дванадцяти кредитів) для навчання дисциплін психолого-педагогічної підготовки;
- розширення змісту дисципліни «Методика викладання іноземної мови» за рахунок уведення змістового модулю «Методика викладання перекладу»;
- введення державної атестації з практики перекладу першої іноземної мови.

4. Підвищити якість виконання дипломних робіт магістра за рахунок:

- формулювання тем дипломних робіт у такий спосіб, щоб у темі було зазначено предмет, об'єкт і матеріал дослідження;
- посилення дослідницького компоненту у дипломних роботах із метою надання студентам можливості проявити набуті знання і навички з теорії та практики перекладу;
- удосконалення вимог до оцінювання дипломних робіт, які сформульовані в рецензії керівника і відгуку рецензента.

5. Поліпшити кадровий склад викладання дисциплін із другої іноземної мови, зокрема іспанської, шляхом залучення викладачів із науковими ступенями і вченими званнями.

6. Покращити навчально-методичне забезпечення викладання вибіркового дисциплін за навчальним планом напряму «Філологія» та спеціальності «Переклад».

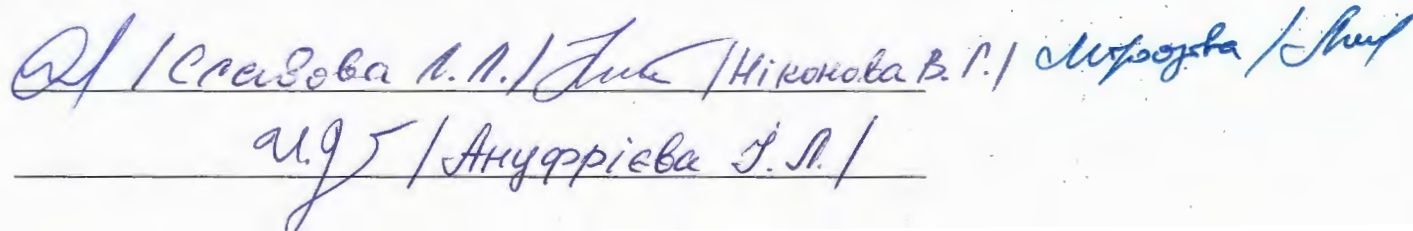
З метою приведення у відповідність ліцензований обсяг підготовки фахівців рівня вищої освіти «бакалавр» і освітньо-кваліфікаційного рівня

Зведена відомість
 Результати виконання комплексних контрольних робіт
 студентами спеціальності 8.02030304 «Переклад»
 Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія»

№ № п/ п	Дисципліна	Група	Кількі сть сту- ден- тів	Виконува- ли РКР		Одержали оцінки при акредитаційній експертизі, з них								Абсо- лютна успіш- ність %	Якісна успіш- ність %	Серед ній бал	Результати самоаналізу		
						“5”		“4”		“3”		“2”					Абсо- лютна успіш- ність %	Якісна успіш- ність %	Серед ній бал
						к- сть	%	к- сть	%	к- сть	%	к- сть	%						
П Р О Ф Е С І Й Н О - О Р І Є Н Т О В А Н І Д И С Ц И П Л І Н И																			
1.	ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ	РПА/Н5 магістр	10	10	100	2	20	5	50	3	30	-	-	100	70	3,9	100	80	4,1
2.	ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	РП-5 магістр	23	21	91	5	21	8	35	8	35	-	-	91	56	3,52	100	65	3,83
3.	ПРАКТИЧНИЙ КУРС АНГЛІЙСЬКОЇ МОВА	РП-5 магістр	23	21	91	4	17	8	35	9	39	-	-	91	52	3,43	100	52	3,78

Експерти

Декан

 [Стефанова Л. П.] / [Тимошенко] / [Ніконова В. Р.] / [Мирошніченко] / [Шевченко]

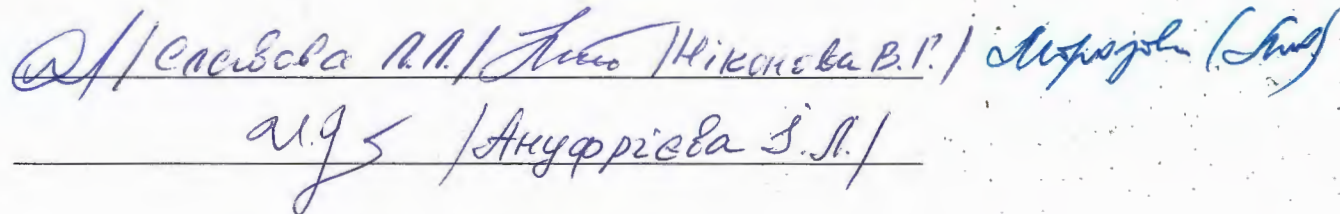
 [Андрієва Т. П.]

Зведена відомість
 Результати виконання комплексних контрольних робіт
 студентами спеціальності 7.02030304 «Переклад» (перепідготовка спеціаліста)
 Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія»

№ № п/ п	Дисципліна	Група	Кількі сть сту- ден- тів	Виконува- ли РКР		Одержали оцінки при акредитаційній експертизі, з них								Абсол ютна успішні сть %	Якісна успіш- ність %	Серед ній бал	Результати самоаналізу		
						“5”		“4”		“3”		“2”					Абсо лютна успішні сть %	Якісна успіш- ність %	Серед ній бал
						к- сть	%	к- сть	%	к- сть	%	к- сть	%						
П Р О Ф Е С І Й Н О - О Р І Є Н Т О В А Н І Д И С Ц И П Л І Н И																			
1.	ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	ЦДО РП-2	18	18	100	1	5	8	45	9	50	-	-	100	50	3,56	95	53	3,58
2.	АНГЛІЙСЬКА МОВА	ЦДО РП-2	18	18	100	4	22	6	33	8	45	-	-	100	55	3,58	95	53	3,68

Експерти

Декан

 М. Савва П. П. / Л. Ніконова В. П. / М. (Ім'я)
 А. Г. / Ануфрієва С. П.

Зведена відомість
Результати виконання комплексних контрольних робіт
студентами спеціальності 7.02030304 «Переклад»
Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія»

№ № п/ п	Дисципліна	Група	Кількість студентів	Виконували РКР		Одержали оцінки при акредитаційній експертизі, з них								Абсолютна успішність %	Якісна успішність %	Середній бал	Результати самоаналізу		
						“5”		“4”		“3”		“2”					Абсолютна успішність %	Якісна успішність %	Середній бал
						к-сть	%	к-сть	%	к-сть	%	к-сть	%						
П Р О Ф Е С І Й Н О - О Р І Є Н Т О В А Н І Д И С Ц И П Л І Н И																			
1.	ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ	РПА/Н5 магістр	1	1	100	1	100	-	-	-	-	-	-	100	100	5	100	100	5
2.	ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	РП-5 магістр	4	4	100	-	-	4	75	1	25	-	-	100	75	3,75	100	75	4
3.	ПРАКТИЧНИЙ КУРС АНГЛІЙСЬКОЇ МОВА	РП-5 магістр	4	4	100	1	25	1	25	2	50	-	-	100	50	3,75	100	50	4

Експерти

Савова В. П. / Ніконова В. Р. / Мухоморова Ч. Г.

Декан

Андрієва Т. П.

Зведена відомість

Результати виконання комплексних контрольних робіт
студентами напрямку підготовки 6.020303 «Філологія»

Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія»

№ № п/ п	Дисципліна	Група	Кількі сть студен- тів	Виконува- ли РКР		Одержали оцінки при акредитаційній експертизі, з них								Абсо- лютна успішні сть %	Якісна успіш- ність %	Серед ній бал	Результати самоаналізу		
						“5”		“4”		“3”		“2”					Абсо- лютна успішні сть %	Якісна успіш- ність %	Серед ній бал
						к- сть	%	к- сть	%	к- сть	%	к- сть	%						
Г У М А Н І Т А Р Н І Д И С Ц И П Л І Н И																			
1.	СУЧАСНА УКРАЇНЬСЬКА МОВА	РП-2	74	67	91	11	15	27	36	29	39	-	-	91	51	3,38	92	54	3,48
2.	ПОЛІТЛОГІЯ	РП-4	73	67	92	22	30	24	33	21	29	-	-	92	63	3,68	95	77	3,88
П Р О Ф Е С І Й Н О - О Р І Є Н Т О В А Н І Д И С Ц И П Л І Н И																			
1	ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	РП-4	73	68	93	9	12	33	45	26	36	-	-	93	47	3,49	97	68	3,78
2.	АНГЛІЙСЬКА МОВА	РП-3	62	61	98	13	21	19	31	25	40	4	6	92	52	3,61	94	53	3,7
3.	НІМЕЦЬКА МОВА	РП-33,34	28	28	100	8	28	7	25	12	43	1	4	96	53	3,79	97	59	3,83
4.	ПОРІВНЯЛЬНА ЛЕКСИКОЛОГІЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНЬСЬКОЇ МОВ	РП-4	73	67	92	10	14	27	37	30	41	-	-	92	51	3,4	92	50	3,42

Експерти

О. Славова Н. А. / Зас. Ніконова В. П. / Інв. (Морозова Ч. О.)

Декан

М. Г. / Анурієва І. П. /

«спеціаліст» із реальним контингентом студентів на відповідних курсах і тенденцією у регіоні щодо набору студентів, експертна комісія рекомендує ректорату звернутися до органу ліцензування із заявою щодо звуження освітньої діяльності і зменшення ліцензованого обсягу підготовки фахівців рівня вищої освіти «бакалавр» і освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» із наступного 2016-2017 навчального року.

Експерти вважають доцільним рекомендувати Акредитаційній комісії України акредитувати Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія» як такий, що багаторічною ефективною інноваційною діяльністю підтвердив право на ведення освітньо-професійної діяльності з підготовки бакалаврів у галузі знань 0203 «Гуманітарні науки» за напрямом 6.020303 «Філологія», спеціалістів за спеціальністю 7.02030304 «Переклад», магістрів за спеціальністю 8.02030304 «Переклад» та перепідготовки спеціалістів за спеціальністю 7.02030304 «Переклад».

Експерти

Доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри англійської філології
і перекладу Київського національного
лінгвістичного університету

В.Г. Ніконова

Доктор філологічних наук, професор
кафедри граматики англійської мови
Одеського національного університету
імені І.І. Мечникова

І.Б. Морозова

Доктор філологічних наук, доцент
кафедри теорії та практики перекладу
з англійської мови Київського
національного університету
імені Тараса Шевченка

Л.Л. Славова

З експертними висновками ознайомлений, один примірник отримав:

Ректор Харківського гуманітарного університету
«Народна українська академія»
доктор історичних наук, професор

К. В. Астахова

Голова експертної комісії

В.Г. Ніконова